

A kerekasztal négy sarka

— Közel egy esztendő telt el a kongresszust előkészítő küldöttgyűlések óta. Választott-e a KISZ, ezen belül saját szervezeteinek helyzete?

N. Z.: Felfokozott várakozás előzte meg a KISZ kongresszusát. Eredménynek tartom, hogy előremutató rétegprogramot fogadtunk el. Sajnálatos, hogy megszakadt a kongresszusi lendület, rétegünk programjának megvalósítása várat magára. Ennek oka nagyon sokrétű. Ellemzésünk kiindulópontjának tekinthetjük, hogy a gazdasági, a társadalmi életet belső ellentmondások feszítik. Ez rávetődik az egyén életére is. Hogy csak a mi rétegünket említem: a pálya- és az önálló életkezddéssel járó nehézségek, vagy a bér-feszültség. Ilyen körülmények között nehéz aktív politikálásra bírni az embereket. Ennek ellentmondani látszik a „SZOTE—KISZ” 92 százalékos szervezetsége. Azonban csak minden tizedik tagunk aktivitására, tetterekességére számíthatunk. Mégis örvendetes, hogy egyetemünkön nem vonultak ki a KISZ-ből a fiatalok. Ennek oka, hogy egyszerű megszokták: mi képviseljük érdekeiket, másrészt: a tanulmányi leterheltség miatt nem aktivizálódtak, így nem váltak „vetélytársunkká” az öntevékeny csoportok. A harmadik ok: a szakmai tevékenység irányába szeléstettük munkánkat (pl. a KISZ koordinálja a FEB tevékenységét, mi kezdeményeztük, hogy a magyarországi egyetemek is bekapcsolódjanak a szakmai kooperációra nagy-szerű alkalmat nyújtó Nemzetközi Orvostanhallgató Társaságok Szövetségébe, minden esztendőben megrendezzük a szakmai hetet, a TDK munkáját anyagi segítségünkkel befolyásoljuk). Ezen kívül igyekszünk az újonnan jelentkező igények elé menni: környezetvédelmi klub működik, bekapcsolódtunk az antinukleáris mozgalomba, saját tankönyvből létrehozását tervezzük. Úgy látszik, hogy a tavaly tavasszal megfogalmazott határozataink teljesítése jól halad, ezért az idén nem rendezünk küldöttgyűlést. Inkább az oktatási törvényhez kapcsolódó keretintézkedéseket vitatjuk meg ifjúsági parlamentünkön.

N. A.: A KISZ JATE szervezete olyan szakaszhoz érkezett, amikor azt kell megvizsgálnia, hogy a kongresszuson elfogadott, valóban sokatmondó rétegprogram megvalósításának adottak-e a feltételei. Az eltelt hónapok mérlege nálunk nem pozitív: tavalyi küldöttgyűlésünkön beszéltünk a szövetség megújulásának szükségességéről, csakhogy ennek érdekében alig tettünk valamit. Eredménynek a tanév időbeosztása körüli vitában a hallgatói álláspont sikeres képviselését, illetve az oktatási törvényhez kapcsolódó sza-

A magyar ifjúság egyetlen politikai szervezetének válságáról, a megújulás szükségességéről sok szó esett a KISZ XI. kongresszusán. Alig telt el néhány hónap, és január végén az ifjúsági szövetség központi bizottsága főlhívással fordult

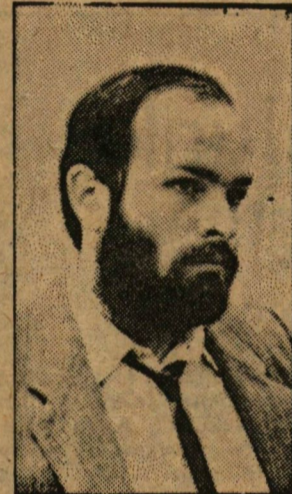
Nagy Zoltán (SZOTE)

az ország fiataljaihoz. A két esemény határolta időszakra, az ifjúsági szervezet „megfiatalításának” esélyeiről, az egyetemi-főiskolai réteg politikálzásának jellegzetességeiről, az intézményi közélet sajátosságairól beszélgetett Farkasinszki

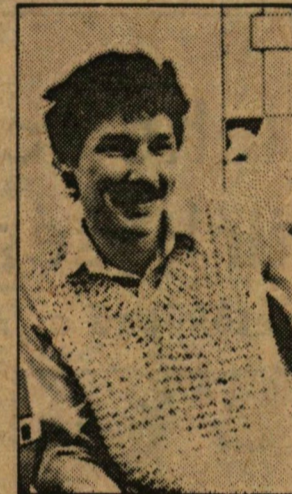
Újszászi Ilona

Sándor, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola —, Nagy Attila, a József Attila Tudományegyetem —, valamint dr. Nagy Zoltán a Szegedi Orvostudományi Egyetem KISZ-titkára. Az egy (majdnem kerek) asztalnál ülők közül a kérdéseket szerkesztőségünk munkatársa Új-

Nagy Attila (JATE)

szászi Ilona fogalmazta meg. Szándékunk volt, hogy az előző lapszámunkban „A KISZ és a reformok” címmel kezdeményezett eszmecserehez illeszkedjen a három szegedi felsőoktatási intézmény el-sősorú ifjúsági vezetőinek véleményét is. Ime!

Farkasinszki Sándor (JGYTF) Fotó: Székely A.

bályzatok megalkotásához kötődő diákfórumok megszervezését tartom. Téli vezetőképző táborunkon elemeztük helyzetünket, kísérletet tettünk stratégiánk és programunk megfogalmazására. Egyik fő problémánk szervezeti rendünk romlása, vagyis, hogy nem tudjuk pontosan, egyetemünkön ki tagja az ifjúsági szövetségnek alap-szervezeteink nem funkcionálnak, az esetenként létrejövő taggyűlések pedig semmiképpen sem adják a KISZ-hez való tartozás élményét. Másik hasonlóan megdöbbentő gond: káderhelyzetünk, vagyis a tavaszi küldöttgyűlésen megválasztott testületnek csak kétharmada dolgozik jelenleg az EB-ben, s úgy tűnik, jelölt hiányában nehéz lesz újráválasztani a kári, az oktatói-dolgozó és az egyetemi tisztségviselőket. Ezen kívül rontotta szervezetünk „újra-kezdésének” esélyeit, hogy az oktató-hallgató viszony nem vált emberközeli, a párt és a KISZ-vezetők kapcsolata sem alakult a tagság jó együttműködésévé. Az elmondottakból azt a következtetést vontuk le, hogy az ifjúsági szövetség presztízse, szervezeti rendje romlott; környezet-alkotó hatása, politikai befolyása csökkent; szervezetünk széthullásának folyamata folygyszerült. E válságos helyzetből a kivezető út tisztázása véget elengedhetetlenül szükséges a küldöttgyűlés összehívása. Szerintem az elmozdulás iránya csak az lehet, hogy a politikálni, a közvetlen környezetért tenni akaró, a KISZ által kivívott jogokkal és lehetőségekkel élni szándékozó aktív mag maradjon a szervezet tagja. A létszámában lecsökkent, de a változtatásra elszánt szervezetünk programja az áprilisban esedékes

küldöttgyűlésen nyer végleges formát. F. S.: A KISZ „megújulási” folyamatát, mértékét illetően maga a kongresszus sem volt egységes, ezért ezt az eseményt nem tartom határolónak. Szerintem nem megtört, hanem el sem kezdődhetett a szervezet megújulása. Más kérdés, hogy a mi rétegünk képes volt új programot megfogalmazni a (hegemon szereppel, öntevékeny csoportokkal kapcsolatos dolgokra gondolok). A tanárképző főiskolán mi a rétegprogram megvalósítását tekintetű feladatunknak. Ennek érdekében bizony saját tagságunkkal, apparátusunkkal, az állami és pártvezetőkkel is harcot kellett vívni. Ebben az időszakban vált nyilvánvalóvá: „elavult” az a nézet, hogy „Ha a KISZ tagja vagyok, akkor ezért valami előnyt várhatok”. Jelen helyzetünkben nem tartom helyesnek, hogy például plusz ösztöndíj vagy ingyenes klubtagsági igazolvány ígéretésével kössük a szervezet-hez a tagokat. A KISZ politikai szervezet akar lenni! Csakhogy nem elég ezt hangoztatni. A kongresszus központi gondolatát határozott programba foglalva lehet megnyerni a szervezet számára, mondjuk a főiskolásokat. Mi előreléptünk e területen sikereket értünk el a hallgatói képviselői rendszerben; a szabályzatok vitájában kivekedtünk a tantervek felülvizsgálatát. Am nem volt elég átütő erejű a küldöttgyűlés; határozatainkban megfogalmazott „frissülési” folyamat, nem sikerült a szervezeti élet és az „agitprop” tevékenység megújítása, vagy a fluktuáció a KISZ-vezetőségekben. Ezek az okokon kívül a küldöttgyűlés „összehívását” az is indokolja, hogy úgy döntöttünk: az intézmény

szervezeti és működési szabályzatáról ez a terület gyakorolja a KISZ jogait. — Az idei tavaszt az ifjúsági szövetség központi bizottsága „bátor kiállásra, politikai szerepvállalásra” akarja kihasználni. Mit jelent ez? N. A.: A mi egyetemünkön ez a megfogalmazás csak az „önszembesüléssel” lehet azonos. Vagyis a feltételek ismeretében újra kell fogalmaznunk: ki miért tagja a KISZ-nek, mit hajlandó tenni ezért, illetve ebben a szövetségben, milyen programot javasol, illetve milyen gondolatokhoz csatlakozik. — Mi a véleményetek e nagyönös hagyományos formájú „Jövők a tét!” felhívásról? N. Z.: Szerintem nem csak a KISZ-tagoknak szól. Mindenesetre mi ebből a szövegből is azt olvashattuk ki, hogy a kongresszusi rétegprogram továbbvitele, az oktatási törvényhez kapcsolódó egyetemi szabályzatok kidolgozásában sikerrel felmutatása a mi politikai feladatunk. N. A.: A felhívásban az egyetemi, főiskolai réteg-gel mindössze néhány mondatban foglalkoznak, s a kijelölt cselekvési tér is túl szűk ahhoz képest, hogy ez a réteg milyen felelősségre hivatott. Tudomásul kell venni, hogy a dolgozó réteg szempontjából előremutató szerepe van a KISZ KB felhívásának. Rossznak tartom az ezzel kapcsolatos propagandamunkát: legalább a Magyar Ifjúság hasábjain nagyobb terjedelemben és mélyebben kellene foglalkozni ezzel az akcióval. F. S.: Tény, a KB rétegek szerint differenciálva igyekezett megfogalmazni a feladatokat. De a tagság többsége csak a cím-adó jelszót hallotta, a fel-

hívást nem olvasta. Jómagam az időzítést meg-feljelöltem tartom. Am a mi rétegünk tavaszi tennivalóit nem befolyásolta lényegesen, legfeljebb megerősítette, hogy (ismét) fölfedhetjük az általunk tapasztalt neurálgikus pontokat, s bizhatunk a központi támogatásban... — Ti, a szegedi egyetemisták és főiskolások politikai vezetői, milyen megoldandó problémakörökre hívnátok föl a figyelmet? N. Z.: Nagyon sok feszültségpontot látunk. Ezek közül néhány, nem rangsorolva, távirati stílusban: a gazdasági reform kibontakozásának esélyei; a közös, felelős gondolkodás kialakítása; a differenciált bérezés lehetősége; a pályakezdés, lakásszerzés gondoljai; a felvételi vizsgák nyilvánosság; a szakmai szervezetek hovatartozása; a társadalmi esélyegyenlőség... N. A.: A bennünket érintő konfliktusforrások többsége már előjött a kongresszusra való felkészülés időszakában, a rétegprogramban megtalálható. Az a kínos, hogy most nincs új helyzet, mely változtathatna ezeken a gondokon. A felhívás csak új lehetőséget teremtett arra, hogy elismételjük a több éve hajtogatott problémaköröket. Remélem, még nem uralkodott el rajtunk a fá-sultság, s ismét elmondjuk gondjainkat! — A KISZ nem használta ki a közéletben bekövetkezett változásokat (pl. a vállalatvezetési forma módosulását, a tanácsi és országgyűlési képviselő választásokat). Most miként sorakozhat föl a magyar társadalom sürgető feladatainak megvalósítására? N. A.: Csakis úgy, ha megújítja környezetét. Ez a mi esetünkben azt je-

lenti, hogy a helyi állami-, párt- és érdekképviselői szervekkel a KISZ újragondolja kapcsolatait, új izz (az önmagában garanciát találó szervezet biztonságát) viszi az együttműködésbe. F. S.: Az a mi dolgunk, hogy ne a 30—40 éve bevett gyakorlatnak megfelelően szervezkedjünk, ne hagyjuk elturnyulni magunkat. Az új nemzedéknek a maga arcához kell(ene) igazítania saját szervezetét és annak kapcsolatrendszerét is.

— A rétegen belüli folyamatokat külső tényezők (pl. franciaországi, kínai, szovjet-unióbeli diákmegmozdulások) nem befolyásolják?

N. A.: A hallgatók többségét — úgy tűnik — nem érdekli napjaink diákmozgalma, épp ezért nem ismerik azok célkitűzéseit, eredményeit.

N. Z.: Azt hiszem, túl sokat ismételtünk a gondokat. A kilátástalanság miatt az egyetemisták nem érzik a változtatás lehetőségét.

— Néhány évvel ezelőtt (1981-ben) erős szándék és bázis, határozott program létezett a felsőoktatási KISZ-szervezetek „ön-reformálására”. Akkor a lehetőségek voltak „szűkösek”...

N. A.: Igen, innen látszik, hogy a KISZ-nek milyen fontos, előremutató időszaka volt a nyolcvanas évek eleje. De a fél évtizedes távolság a mi rétegünkben végzett politikai munka rákfenéjét is jól mutatja: mire egy adott nemzedék célkitűzése valóra válnak, új generáció érkezik, melynek tagjai már nem értékelik a mások által kiharcolt eredményeket, új célokat tűznek ki, de ők sem élvezhetik erőfeszítésük gyümölcsét. Tehát az „egyetemi-főiskolai KISZ” létezésének kulcsa az állandó megújulási képesség.

— Mi az egyedi sajátosság és az általános jellegzetesség viszonya most, mikor vészhelyzet van, s ráadásul módosult az irányítás mechanizmusa (közvetlenül a megyei rétegtanács fogja össze a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezeteinek munkáját)?

N. A.: Az a tendencia, hogy a sajátosságokra koncentrálva a belső megoldást keresünk problémáinkra.

N. Z.: De mivel régi, jó kapcsolat van az intézmények között, a rétegtanács ülésein megbeszéljük a hasonló gondokat.

F. S.: A rétegtanács önálló gazdálkodási lehetősége kiindulópontja az intézmények együttműködésének. A kooperáció gondolatát még szokni kell.

N. A.: Azt hiszem nem tűzök: pillanatnyilag inkább kötelesség: mint lehetőség a rétegtanács biztosította kereten belüli együttműködés. Előbb söpörjön mindenki a maga portáján...